

Din Eğitiminde Hayatı Anlamlandırma

Ahmet ÇAKMAK

Dr. Ahmet ÇAKMAK

DİN EĞİTİMİNDE HAYATI ANLAMLANDIRMA

ISBN 978-625-7880-93-0
DOI 10.14527/9786257880930

Kitap içeriĐinin tüm sorumluluĐu yazarına aittir.

© 2020, PEGEM AKADEMİ

Bu kitabın basım, yayım ve satıŐ hakları Pegem Akademi Yay. EĐt. Dan. Hizm. Tic. A.Ő. 'ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı; mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt ya da baŐka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz ve dağıtılamaz. Bu kitap, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır. Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında yayınevimize bilgi vermesini ve bandrolsüz yayınları satın almamasını diliyoruz.

Pegem Akademi Yayıncılık, 1998 yılından bugüne uluslararası düzeyde düzenli faaliyet yürüten **uluslararası akademik bir yayınev**idir. Yayımladığı kitaplar; YükseköĐretim Kurulunca tanınan yükseköğretim kurumlarının kataloglarında yer almaktadır. Dünyadaki en büyük evrimii kamu erişim kataloğu olan **WorldCat** ve ayrıca Türkiye'de kurulan **Turcademy.com** tarafından yayınları taranmaktadır, indekslenmektedir. Aynı alanda farklı yazarlara ait 1000'in üzerinde yayını bulunmaktadır. Pegem Akademi Yayınları ile ilgili detaylı bilgilere <http://pegem.net> adresinden ulaŐılabilmektedir.

I. Baskı: Kasım 2020, Ankara

Yayın-Proje: Şehriban Türlüdür
Dizgi-Grafik Tasarım: Müge etin
Kapak Tasarımı: Pegem Akademi

Baskı: Vadi Grafik Tasarım ve Reklamcılık Ltd.Őti.
İvedik Osb Oto 3. BlĐe 2284 Sokak No: 101
Yenimahalle/Cebeci
Tel: (0312) 395 85 71-72

Yayıncı Sertifika No: 36306
Matbaa Sertifika No: 33748

İletişim

Karanfil 2 Sokak No: 45 Kızılay/ANKARA
Yayınevi: 0312 430 67 50 - 430 67 51
Dağıtım: 0312 434 54 24 - 434 54 08
Hazırlık Kursları: 0312 419 05 60
İnternet: www.pegem.net
E-ileti: pegem@pegem.net
WhatsApp Hattı: 0538 594 92 40

ÖN SÖZ

Elinizdeki bu eser, bir doktora tezi olarak hazırlanmış metnin daha kısa ve öz bir şekilde sunumudur. Her metin, yazarının hikayesini içinde barındırmaktadır. Her ne kadar bu metin bilimsel bir metin olsa da bizden öyküler barındırmaktadır. Hali hazırda akademide çalışan bir din eğitimcisi olarak tecrübe edinilen bir hayatın izlerini barındırmaktadır.

İnsanlığın kadim bir sorunu olan anlamlandırma edimi, modern dünyanın sorunu olarak varlığını devam ettirmektedir. İnsan var olduğu sürece de devam edecektir. Ancak bu problem karşılık bulamadığında bireyler için ciddi sorunlara kaynaklık etmektedir. Bunlar arasında depresyon, stres gibi psikolojik sorunlarının yanı sıra sosyal ve akademik hayatta başarısızlık, aile içi ve akranlar arası geçimsizliğe de neden olmaktadır. Anlamsızlığın varacağı en kötü sonuç ise intihar eylemidir. Anlamlandırma insanın hayatı boyunca süren bir eylem olmasına rağmen en şiddetli hissedildiği dönemlerin başında ergenlik dönemi gelmektedir. Kimlik bunalımları, kendini tanımlama, toplum, aile gibi geleneksel kurumlar ile çatışma gibi sorunların yanında modernleşmenin inanırda meydana getirdiği arada kalmışlık hissi de eklenince ergenlik dönemi ciddi bir bunalım çağı olarak ortaya çıkmaktadır.

Anlamlandırmanın veya anlamsızlığın en önemli kaynağı dindir. Çünkü bireyin bu türden varoluş sorularına cevap üreten yegâne kaynak, dindir. Bu nedenle dinin doğru bir şekilde yorumlanması ve eğitime konu edinilmesi bireyin anlamlandırma edimine önemli katkılar sunacağını düşünmek kehanet olmayacaktır. Türkiye'de okullarda din eğitimi denilince akla gelen ilk ders, din kültürü ve ahlak bilgisi (DKAB) dersleridir. Bu dersler bireyin hayatına 10.yasından itibaren girmekte ve 8 yıl boyunca birey bu derslere muhatap olmaktadır. Bu durum dersler için hem önemli bir imkana hem de sorumluluğa işaret etmektedir.

DKAB dersleri, hayatı anlamlandırmayı amaçlamaktadır. Çünkü eğitime konu edinilen şey dinin kendisidir. Zira bu durum dersin

amaçlarına da yansımıştır. Hem dersin amaçlarında hem de kazanımlarında hayatı anlamlandırma bir hedef olarak zikredilmektedir. Bu çalışmada DKAB dersleri ile hayatı anlamlandırma arasındaki ilişki, lise gençliği özelinde araştırmaya konu edilmiştir. Bunun yanında lise gençliğinin çeşitli özelliklerine göre hayatı anlamlandırma dair düşünceleri de çalışmanın alt amacıdır. Çalışmanın muhatap alınacağı düşünüldüğü kesim göz önünde bulundurularak çalışmanın bazı kısımları çıkarılmıştır. Mesela yöntem başlığındaki teknik detaylar çıkarılmıştır. Çalışmanın temel konusu haricindeki analizler ve bu analizler için gerekli olan teorik kısım metinden çıkarılmıştır. Böylelikle muhatap kitlenin çalışmadan daha fazla istifade edeceği var sayılmıştır.

Çalışma sekiz bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde çalışmanın problemi tanıtılmış, amacı, önemi ve sınırlıkları üzerinde durulmuştur. İkinci bölümde hayatı anlamlandırmanın çerçevesi çizilmiş, kavramın; anlamın var olması, anlam arayışı ve anlamsızlık kavramları ile ilişkisi ele alınmıştır. Üçüncü bölümde, İslam'da hayatı anlamlandırmanın zemini aranmış ve analizler yapılmıştır. Bu çerçevede iman, ibadet, ahlak ve dindarlık ile hayatı anlamlandırma arasındaki ilişkiler analiz edilmiştir. Dördüncü bölümde, ergenlik döneminde hayatı anlamlandırma ele alınmıştır. Beşinci bölümde, DKAB derslerinde hayatı anlamlandırma ele alınmıştır. Bu bölümde DKAB derslerinin yaslandığı temel yaklaşımlar çerçevesinde kavram ele alınmış, programın amacında, içeriğinde ve felsefesinde hayatı anlamlandırmanın parametreleri değerlendirilmiştir. Altıncı bölümde çalışmanın yöntemi anlatılmış, yedinci bölümde elde edilen bulgular sunulmuş ve yorumlanmıştır. Son bölüm olan sekizinci bölümde ise elde edilen sonuçlar özetlenmiş ve bu çerçevede araştırmacılara ve öğretmenlere çeşitli öneriler geliştirilmiştir.

Her çalışma belirli bir zaman-mekânda ve insanlarla meydana gelmektedir. Kimi zaman fakülte'deki ofiste, kimi zaman da Atatürk Üniversitesi'nin kütüphanesinde kimi zamanda evde. Belirli zamanlarda da İslam Araştırmalar Merkezi Kütüphanesi'nde (İSAM). Bu

kurumların imkanlarında istifade ederek bu çalışmayı meydana getirebildik. Elbette kurumlar insanlardan bağımsız değildir. İnsan hikayesinin çoğunu insanlar ile yazar. Bu çalışmanın hikayesinin en başında da hocamı zikretmem gerek. Uzun zaman teşrik-i mesayi yaptığımız, danışmanlığımızı da üstlenen kıymetli hocam Nurullah Altaş Hocama katkıları ve emekleri için teşekkür etmem gerek. Çalışmanın ortaya çıkmasında önemli emekler veren, kapısını çaldığımızda sabırla dinleyen İsmail Seçer Hocama da ayrıca teşekkür etmem gerek. Bilgi sosyolojisi, batı düşüncesi tarihi, bilim tarihi, İslam düşüncesi tarihi okumalarındaki yönlendirmeleri ile bizi destekleyen ve metni okuyarak katkı sunan Mustafa Macit hocamın da burada anılması gerekmektedir. Bu okumalarda metin üzerine birkaç metin daha okuyormuş gibiydik. Çok kıymetli zamanlardı. Bu zamanları kıymetlendiren Abdulvahid Sipahioğlu'na, Ömer Gülen'e, İsa Güceyüz'e, Nurunnisa Kilit'e de teşekkür etmem gerek. Metni okuyarak kıymetli önerilerini paylaşan Recai Doğan, Şuayip Özdemir, İsmail Arıcı, Celal Büyük ve Fazlı Polat hocalarıma da teşekkür etmeliyim. Din eğitiminin problemlerine birlikte mesai harcadığımız, alan üzerine yaptığımız müzakerelerle çalışmanın oluşmasında katkı sunan meslektaşım Mustafa Fatih Ay'a, metni okuyarak düşüncelerini paylaşan İshak Tekin, Hüseyin Algür ve Arife Gümüş'e de teşekkür etmem gerek. Çalışmanın vücuda gelmesi sırasında sabır ve anlayış gösteren eşim Kevser Hanım'a da ayrıca teşekkür etmem gerekir. Bizlerin ilim yolunda yetişmemize emek veren ismini saymadığım hocalarıma, arkadaşlarıma, öğrencilerime anne ve babama da teşekkür ederim.

Eserin basım sürecinde emekleri olan Şehriban Hanım'a, dizgi ile iştigal eden Müge Hanım'a ve eserin basımını üstlenen PEGEM yayınlara da teşekkür ederim.

Gayret bizden başarı ise Allah'tandır.

Erzurum-2020

Dr. Ahmet ÇAKMAK

Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nden mezun olduktan sonra çeşitli illerde Millî Eğitim Bakanlığı'na bağılı okullarda Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi (DKAB) öğretmeni olarak görev yaptı. 2012 yılında Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'ne araştırma görevlisi olarak atandı. Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Felsefe ve Din Bilimleri Bölümü, Din Eğitimi alanında yüksek lisansa başlasa da "Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Derslerinde Adalet Değerinin Öğretimi" adlı tezini 2013 yılında Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü DKAB eğitimi alanında tamamladı. Aynı kurumda 2018 yılında "Lise Öğrencilerinde DKAB Eğitimi ile Hayatı Anlamlandırma Arasında Dindarlık ve Sorumluluğun Aracılık Rolünün İncelenmesi" adlı tezini savunarak doktor oldu.

Yazarın çalışma alanı Türkiye'de örgün ve yaygın din öğretimidir. Bu konularda yayımlanmış makale, kitap bölümü ve tebliğleri vardır. Alanı ile ilgili birçok bilimsel araştırma projelerinde de görev almıştır. Halen Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Felsefe ve Din Bilimleri Bölümü, Din Eğitimi Ana Bilim Dalı'nda çalışmaktadır. Yazar evli ve iki çocuk babasıdır.

ORCID No: 0000-0002-4351-156X

İÇİNDEKİLER

Ön Söz.....	iii
Dr. Ahmet Çakmak.....	vi

1. BÖLÜM GİRİŞ

Problem cümlesi.....	9
Alt problemler.....	9
Araştırmanın Amacı.....	11
Araştırmanın Önemi.....	13
Araştırmanın Sayıtları.....	14

2. BÖLÜM HAYATI ANLAMLANDIRMA

“Anlam” ve “Anlamlandırma”.....	15
Hayatı Anlamlandırmanın Parametreleri.....	19
Hayatı Anlamlandırma Bireysel Bir Etkinliktir ve Değişime Açıktır.....	21
Hayatı Anlamlandırmada Özgürlük ve Sorumluluk Esastır.....	23
Hayatı Anlamlandırma, Amaçlı Eylemlerde Ortaya Çıkar.....	24
Hayatı Anlamlandırma Dinamik Bir Süreçtir.....	25
Hayatı Anlamlandırma ile İlgili Kavramlar.....	28
Var Olan Anlam ve Anlam Arayışı.....	28
Anlamsızlık.....	30

3. BÖLÜM İSLAM’DA HAYATI ANLAMLANDIRMA

İman ve Hayatı Anlamlandırma.....	47
İbadet ve Hayatı Anlamlandırma.....	61
Ahlak (İhsan) ve Hayatı Anlamlandırma.....	67
Dindarlık ve Hayatı Anlamlandırma.....	71

4. BÖLÜM

ERGENLİK DÖNEMİNDE HAYATI ANLAMLANDIRMA

Ergenlik Dönemi ve Özellikleri.....	77
Dini Gelişim Kuramlarına Göre Ergenlik Dönemi	82
Ergenlik Döneminde Hayatı Anlamlandırma	87

5. BÖLÜM

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ ÖĞRETİMİNDE HAYATI ANLAMLANDIRMA

Eğitim ve Hayatı Anlamlandırma	92
Yapılandırmacılık ve Hayatı Anlamlandırma	99
Din Eğitimi Açısından Hayatı Anlamlandırma.....	104
Din Eğitimi Yaklaşımlarında Hayatı Anlamlandırma.....	111
Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretiminde Hayatı Anlamlandırma.....	121
Ortaöğretim Dkab Öğretim Programında Hayatı Anlamlandırma.....	130
DKAB Öğretiminde Hayatı Anlamlandırma Amaç Olabilir mi?	154
Din Eğitiminde Hayatı Anlamlandırma ile İlgili Araştırmalar.....	164

6. BÖLÜM

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli	169
Evren ve Örneklem	170
Veri Toplama Araçları.....	171
Kişisel Bilgi Formu	171
Yaşamın Anlamı Anketi	172
Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi Genel Amaçlarına Erişim Düzyey Ölçeği.....	174
Veri Analizi.....	175

7. BÖLÜM BULGULAR VE YORUM

Hayatın Anlamı ile Bağımsız Değişkenler Arasındaki Farklılaşmalara Ait Bulgular	179
Katılımcının Aile Durumu ile ilgili Değişkenler.....	180
Katılımcının Psiko-Sosyal Durumu ile ilgili Değişkenler.....	190
Katılımcının Din Eğitimi ile İlişisine Yönelik Bulgular	204
Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi ile Hayatın Anlamı Arasındaki İlişkiye Ait Bulgular	224
Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi İle Hayatın Anlamı (Var Olan Anlam) Arasındaki İlişki.....	224
Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi ile Hayatın Anlamı (Anlam Arayışı) Arasındaki İlişki	226

8. BÖLÜM SONUÇ VE ÖNERİLER

Sonuç.....	229
Bağımsız Değişkenlere İlişkin Sonuçlar	229
Ölçekler Arası İlişkilere Yönelik Sonuçlar	238
Öneriler.....	240
Kaynaklar.....	243

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1. Hayatı Anlamlandırma ile İlgili Kazanımların Sınıf ve Ünite Dağılımları.....	148
Tablo 2: Çalışma Grubunun Cinsiyete Göre Dağılımı	170
Tablo 3. Ölçeklerin Normal Dağılımlarını Gösteren Değerler.....	176
Tablo 4. Çalışmada Kullanılan Ölçeklerin En Az, En Yüksek ve Ortalama Puanları	179
Tablo 5. Hayatın Anlamı ile Ailenin Aylık Ortalama Geliri Arasındaki Korelasyon Değeri.....	180
Tablo 6. Hayatın Anlamı Ortalama Puanlarının Baba Mesleğine Göre ANOVA Sonuçları	182
Tablo 7. Hayatın Anlamı Ortalama puanlarının Annenin Çalışmasına Göre t-Testi Sonuçları.....	183
Tablo 8. Hayatın Anlamı Ortalama Puanlarının Baba Eğitim Düzeyine Göre ANOVA Sonuçları.....	184
Tablo 9. Hayatın Anlamı Ortalama Puanlarının Anne Eğitim Düzeyine Göre ANOVA Sonuçları.....	186
Tablo 10. Var Olan Anlam Ortalama Puanlarının Okul Dışında Vakit Geçirmekten Zevk Aldıkları Kişilere Göre ANOVA Sonuçları.....	187
Tablo 11. Anlam Arayışı Ortalama Puanlarının Okul Dışında Vakit Geçirmekten Zevk Aldıkları Kişilere Göre ANOVA Sonuçları.....	189
Tablo 12. Hayatın Anlamı Ortalama Puanlarının Cinsiyete Göre t-Testi Sonuçları.....	190
Tablo 13. Hayatın Anlamı Ortalama Puanlarının Lise Türüne Göre ANOVA Sonuçları.....	192
Tablo 14. Var Olan Anlam Ortalama Puanlarının Okul Dışı Aktivitelerine Göre ANOVA Sonuçları	194
Tablo 15. Anlam Arayışı Ortalama Puanlarının Okul Dışı Aktivitelerine Göre ANOVA Sonuçları	196
Tablo 16. Hayatın Anlamı Ortalama Puanlarının Sosyal Medya Kullanım Durumuna Göre t-Testi Sonuçları.....	197
Tablo 17. Hayatın Anlamı Ortalama Puanlarının Cenaze Törenine Katılım Durumuna Göre t-Testi Sonuçları.....	198

Tablo 18. Var Olan Anlam Ortalama Puanlarının İnsanlığın Gelecekteki Durumuna İlişkin Görüşlerine Göre ANOVA Sonuçları.....	200
Tablo 19. Anlam Arayışı Ortalama Puanlarının İnsanlığın Gelecekteki Durumuna İlişkin Görüşlerine Göre ANOVA Sonuçları.....	201
Tablo 20. Var Olan Anlam Ortalama Puanlarının İnsanlığın Kötüye Gideceğinden Endişe Duymasına Göre t-Testi Sonuçları.....	202
Tablo 21. Anlam Arayışı Ortalama Puanlarının İnsanlığın Kötüye Gideceğinden Endişe Duymasına Göre t-Testi Sonuçları.....	203
Tablo 22. Hayatın Anlamı Ortalama Puanlarının Ailede Din Eğitimi Alma Durumlarına Göre t-Testi Sonuçları.....	204
Tablo 23. Hayatın Anlamı Ortalama Puanlarının İlk Dini Bilgileri Aldıkları Kişilere Göre ANOVA Sonuçları.....	206
Tablo 24. Hayatın Anlamı Ortalama Puanlarının Okul Dışında Din Eğitimi Alma Durumuna Göre t-Testi Sonuçları.....	208
Tablo 25. Var Olan Anlam Ortalama Puanlarının Yaz Kur'an Kurslarına Katılım Durumlarına Göre ANOVA Sonuçları.....	209
Tablo 26. Anlam Arayışı Ortalama Puanlarının Yaz Kur'an Kurslarına Katılım Durumlarına Göre ANOVA Sonuçları.....	210
Tablo 27. Hayatın Anlamı Ortalama Puanlarının Seçmeli Din Dersi Alma Durumlarına Göre t-Testi Sonuçları.....	212
Tablo 28. Hayatın Anlamı Ortalama Puanlarının Dini Konularda Düşüncelerini En Çok Etkileyen Kişiye Göre ANOVA Sonuçları.....	213
Tablo 29. Var Olan Anlam Ortalama Puanlarının Dini Konularda Şüpheye Düşme Durumuna Göre t-Testi Sonuçları.....	215
Tablo 30. Anlam Arayışı Ortalama Puanlarının Dini Konularda Şüpheye Düşme Durumuna Göre T-Testi Sonuçları.....	216
Tablo 31. Var Olan Anlam Ortalama Puanlarının DKAB Dersinin Dini Konulardaki Şüpheyi Gidermedeki Algılanan Etkisine Göre ANOVA Sonuçları.....	217

Tablo 32. Anlam Arayışı Ortalama Puanlarının DKAB Dersinin Dini Konulardaki Şüpheyi Gidermedeki Algılanan Etkililiğine Göre ANOVA Sonuçları	219
Tablo 33. Var Olan Anlam Ortalama Puanlarının DKAB Dersinin Duygu, Düşünce ve Davranışlarındaki Algılanan Etkililiğine Göre ANOVA Sonuçları	220
Tablo 34. Anlam Arayışı Ortalama Puanlarının DKAB Dersinin Duygu, Düşünce ve Davranışlarındaki Algılanan Etkililiğine Göre ANOVA Sonuçları	222
Tablo 35. DKAB Dersi Genel Amaçlarına Erişim Düzey Ölçeği Alt Boyutları İle Hayatın Anlamı (Var Olan Anlam) Arasındaki Korelasyon Değerleri	224
Tablo 36. DKAB Dersi Genel Amaçlarına Erişim Düzeyinin Hayatın Anlamını (Var Olan Anlam) Yordamasına İlişkin Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi Sonuçları	225
Tablo 37. DKAB Dersi Genel Amaçlarına Erişim Düzey Ölçeği Alt Boyutları ile Hayatın Anlamı (Anlam Arayışı) Arasındaki Korelasyon Değerleri	226
Tablo 38. DKAB Dersi Genel Amaçlarına Erişim Düzeyinin Hayatın Anlamını (Anlam Arayışı) Yordamasına İlişkin Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi Sonuçları	227
Tablo 39. Katılımcının Aile Durumuna Göre Hayatı Anlamlandırma.....	229
Tablo 40. Katılımcının Psiko-Sosyal Durumuna Göre Hayatı Anlamlandırma.....	231
Tablo 41. Katılımcının Din Eğitimi ile İlişkisine Göre Hayatı Anlamlandırma.....	234

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. Hayatı anlamlandırmanın parametreleri.....	27
Şekil 2. Anlamsızlığın nedenlerini	36
Şekil 3. Anlamsızlığın sonuçları.	42
Şekil 4. Hayatı anlamlandırmanın döngüsel durumu.	43
Şekil 5. Varlıklar arası ilişki ve anlamlandırma	47
Şekil 6. Eğitim paydaşlarının birbirleri ile ilişkisi	94
Şekil 7. Hayatı anlamlandırma ile yapılandırmacı yaklaşım arasındaki ilişki	103
Şekil 8. Din öğretimi yaklaşımları arasındaki ilişki.....	114
Şekil 9. Programın genel felsefesinde hayatı anlamlandırma	141
Şekil 10. DKAB dersi amaçları ile hayatı anlamlandırmanın parametreleri	161

KISALTMALAR

- A. D. : Ahlak ve Değerler Öğrenme Alanı
AFA : Açımlayıcı Faktör Analizi
AİHM : Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi
D.K.M. : Din, Kültür ve Medeniyet Öğrenme Alanı
DFA : Doğrulayıcı Faktör Analizi
DKAB : Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi
MEB : Milli Eğitim Bakanlığı

GİRİŞ

İnsanın neliği, kadim bir problemdir. Çünkü insanın neliği, insanın ilişkide olduğu bütün varlık âleminin sorgulanmasını gerektirir. İnsan anlam kazanırsa insanla birlikte dünya, evren, makro ve mikro âlemdeki her şey anlam kazanır. Dinlerin ve kuramların bir insan tanımlaması vardır. İslam'a göre "yaratılan ve ibadet etmesi istenen" insan, Marx'ta insanın gerçek doğası "toplumsal ilişkilerin bütünü" olarak tanımlanmakta (Stevenson, 2005), Sartre'da ise insan "özgürlüğe mahkûm" bir varlığa dönüşmektedir.

İnsanın, düşünce tarihinde gündemde kalmasının temelinde, düşünen öznenin kendisi üzerine düşünmesi yatmaktadır. Benlik olarak tanımlanan bu özellik, insanı diğer varlıklardan ayırt etmektedir. İnsanın benliğe sahip olması onun özgürlüğü ve akıllı olması dolayısı ile sorumlu olması ile ilişkilidir. Bu özellikler insanın kendi varlığını sorgulama yetisini meydana getirmekte böylelikle insan diğer varlıklardan farklılaşmaktadır (Heidegger, 2011).

İnsanın sahip olduğu bu özellikler, insanın varlıkla ilişkisinde bilinci zorunlu kılar. Bilinç: insanın kendisini, çevresini ve olup biteni algılama, ayırısama, tanıma, kavrama yetisidir (Bakırcıoğlu, 2015). Bu yetenek varlık kavramının ifade ettiği her şeyi kapsamaktadır. Olayları, olguları, doğal afetleri, dinleri, ahlakı, ölümü vb. Bilinçli bir şekilde meydana gelen bu ilişkide, insan diğer varlıklardan farklı olarak muhatap olduğu olay ve olgulara anlam yüklemektedir. Anlam yüklemeye insan olayların nedenlerini, sonuçlarını irdeler. Bu çabanın altında yatan şey, meraktır.

Merak, en genel anlamıyla bir şeyi anlamak veya öğrenmek için duyulan istek; bir şeyi edinme, yapma isteğidir. İnsanlardaki merak, yani öğrenme isteği salt bir bilme talebi değildir. Bu bilme